

Narozeniny měly úspěch. Matka každou nutila, že si osobně musí s ní připít na její zdraví, kdoví, co s nimi bude za rok? To jako fatalistka opravdu ještě nemohla vědět. Každá si prostě s ní musela dát *ochtlík* toho vzácného koktejlu vodky, rumu, lemon curacaa, griotky, zelené a všech sladkých poblionů dohromady, které na plese pánové kupovali svým mamkám, aby se uvolnily a protancovaly botičky. Dokonce i sestra vlastizrádce se přestala třást a s přihloupným úsměvem usnula jako špalek. Nejvíc toho vypily dvě *nacistky*, jak jim říkala doktorka, neboť s Němkami měly společnou pouze národnost, ale nic víc. A to je na slušného člověka

málo. Když konečně nacistky brumendem začaly zpívat *Wir fahren...*, doktorce se udělalo tak špatně, že je málem poblila a s rukou před ústy vyběhla z cely. Matka dramaticky protočila oči, jako že jsou na světě ženy, které nic nenesou, a že se tedy o ni musí postarat, a vyšla za ní. A pak to šlo ráz naráz. Doktorka šikovně hodila lano přes roh budovy, léta v horolezeckém kroužku se nezapřela. V tom jedna z nacistek začala lomcovat dveřmi. *Scheisse! Öffnen! Öffnen!* vztekle přitom nadávala. *Schon, schon!* volala na ni matka. Běž na vedlejší záchod! A zatímco s nacistkou konverzovala přes dveře, už prolézala malým záchodovým oknem jako první. Šlo jen o čtyři pět metrů na laně, které musela překonat a nespadnout, a všechno teď záleželo na tom, zda ji bratr doktorky Evža udrží. A už stála na střeše garáže. Na objímání nebyl čas. Hned se i ona chopila lana, neboť doktorka byla postavou vyšší a dalo se předpokládat, že je i těžší. Nesměli ztratit ani minutu. Lano tam nechali. Provlčení a uvolnění lana se prostě nepovedlo. Seskočili ze střechy garáže a hned za rohem stála nastartovaná *tatrovka*. Soukromé taxi! Dobrý nápad. Koho by napadlo, že někdo bude utíkat z ženské věznice a objedná si taxík? Vůbec měli obrovské štěstí (samozřejmě díky matce, která to měla napsané ve svém osudu), ačkoliv bylo teprve deset prýč, město už spalo a nikde neviděli človíčka, který by později dosvědčil, kterým směrem z městečka vyjeli. Bylo třeba přejet celou republiku od severozápadu až na samý jihovýchod! Stačilo, aby píchli gumu nebo auto mělo poruchu, a mohli se jít všichni čtyři převléct do svátečního, aby u soudu hezky vypadali. Do moravské metropole dorazili nad ránem a jediná otevřená benzinová pumpa, jak se doptali náhodného chodce, byla na Cejlu. Přimo naproti vazební věznici, ve které matka strávila rok, než

došlo k soudu! Naštěstí rozespalého pumpaře nenapadlo, aby se podíval, proč dvě ženy leží za předními sedadly na podlaze přikryté dekou.

Jestliže útek z věznice vymyslela doktorka se svým bratrem, jak to bude dál, už měla na starost matka. Proto se ty dvě daly dohromady. Máti samozřejmě nic nevymýšlela, protože to jako fatalistka považovala za zbytečné. Stejně to bude tak, jak je to kdesi už dávno napsáno. Matka jen věděla, kam se obrátit. Ještě za tmy zastavili před vesnicí, taxikář dostal od bratra druhou půlku honoráře (a to opravdu nebylo málo! kdyby to začal přepočítávat, tak by se dočkali svítání). Taxi okamžitě odjelo, než by si ho někdo z konce vesnice mohl všimnout. Šofér měl vyděláno a ujížděl domů se vyspat. Ti tři nemohli zůstat stát na silnici jako sirotci, bylo pouze otázkou času, kdy někdo vyleze z baráku. Útek pokračoval. Matka to vzala na povel. Rozhodla, že půjdou humny, obejdou vesnici zezadu, kolem zahrad, aby je nikdo nezahlédl z okna. Do rozednění už chybělo málo a sedláci vstávají brzo. Co jim vzali krávy a koně, tak jezdí autobusem do města pracovat do fabriky a slepice, husy, králíky, a hlavně prase se záhumenkem, to málo, co jim z hospodářství nechali, už obstarává hospodyně. Ale ten den byla neděle.

Na dvorku se rozštěkal pes. Matka ho polohlasem okřikla a pes se uklidnil. Poznal ji. Rychle přešli přes dvůr a zmizeli v domku. Co se stalo, Dorko? uvítala příchozí překvapená hospodyně. Klid. Nic se nestalo. Utekla jsem z basy. Je Franta doma? Do prdele, Doro, víš, že jsem to čekal, že utečeš? Franta byl ještě v pyžamu. Když jsi to čekal, tak určitě máš pro nás přichystaný úkryt. Jen na pár dní, než alarm pomine. Dej echo

Hrobníkovi. Čím dřív, tím líp. Hrobníkovi? Ten už nepřevádí. Toho už taky dostali. Čeká na soud. Neříkej, že už tu nikdo nepřevádí? To všechno způsobil ten podvraták Krátký! Ten nehaňba by si zasloužil, udavač jeden! Už se tu neukázal, přidala si hospodyně. Franta zamyšleně pokyvoval hlavou. Však starému Bartošovi to pěkně napařili, to víš, ten sedí. Ale doslechl jsem se, jestli to není provokace, že snad jeho vnuk převádí. Občas. Jen když je to zvlášť nutné. Tebe určitě převede. Jsme tři. To vidím. Už to není, jak to bylo. Prý dávají elektrické dráty do vody. Je to horší a horší. Bude ještě hůř! Tak kam se máme schovat, Francku? Na půdu? V base se už bachařům po nás hrozně stýská. A místní policajti co nevidět dostanou echo. Právě! Kam s váma? Co Hřebačka? Ale kdo zajede k němu do Hrušek napřed to s ním domluvit? A co tím naznačuješ? Chceš, abych sama sedla na kolo a jela k Hřebačkovi já? Lepší než tady zůstat, to ti povím. Tady tě budou hledat první. A co do stodoly? Navrhla hospodyně. Je tam slámy po patro. Když nebudou mít psy, proč ne? Musíte zavalit vchod balíkama slámy, aby je nenapadlo přistavit si žebřík. A tady si vezmite kýbl, ať mně nechčijete do slámy. Tady máte něco k jídlu. Musíte mít hlad, řekla hospodyně. Počkejte. Podívám se, jestli sousedé zrovna nepouštějí slepice nebo nejsou u prasete. Mají hezkého pašíka. Přistavím vám žebřík a raději tam nemluvte. Ať vás někdo neuslyší. Já teda skočím na kolo a zajedu k Hřebačkovi. Pozdravuj ho, Franto. Řekni mu, že to má u mě, však on ví, řekla matka. Vylezli po žebříku na slámu a Franta jenom přivřel vrata, ale nezamkl je, aby fízlům nebylo nápadné, že zamykají slámu. Tři utečenci se hned pustili do práce. Zatímco si hloubili svoje bydlení u zdi na dně stohu,

balíky slámy skládali za vraty, aby hned bylo jasné, že ve stodole je slámy až po střechu a není kam vlézt.

Nacistka usnula na vedlejším záchodě, kde ji nad ránem objevil vrchní bachař, velitel věznice, jenž se zrovna vrátil z domova od manželky nebo spíš od milenky z vedlejší vesnice. To už běžel po schodech nahoru i strážný, který si po ránu šel na vězeňský dvůr zakouřit a cigareta mu leknutím vypadla z pusy, když uviděl z horního záchodového okénka volně viset dolů horolezecké lano. Nastal alarm! Velitel ihned nechal všechny vězeňkyně nastoupit. Ty se po sobě dívaly, co se stalo, co to má znamenat? Ale některé se upřeně dívaly na špičky bot a měly pocit spoluviny, neboť se nechaly opít, a některé se naopak šklebily a přitom se mírně kymácely, protože měly ještě v hlavě. Velitel zběžným pohledem viděl, že mezi těmi mátohami chybí matka a doktorka! Zrovna ty dvě, které mu pomáhaly, vždycky chodily v první řadě a hlasitě zpívaly, že to slyšelo celé město. Nechápal to. Zrovna ty dvě!

„Daleko neutěčou,“ řekl velitel chraplavě, jako by mu v krku uvízl brambor z včerejší večere. Vlastně nevěděl, co se v takových situacích říká. Tohle se mu ještě nestalo. Tohle teda ne. Odkašlal si. „Daleko neutěčou,“ opakoval ponuře. „Ty z vás, které máte s tímto útekem cokoli společného, si to pěkně odskáčete. To vám slibuji. To si pište.“ Uvědomil si, že jeho pohružka se týká i jeho samotného. To bude filcunk! To mu jen tak neprojde. Měl své zrovna nalezené povolání rád. Hlídat vlastizrádce! Být pánem nad celým zařízením. Když to pro něho dopadne hodně dobře, tak ho nezavřou! Sakramentské baby! „Můžete si polepšit,“ obrátil, „když mi řeknete, co o tom víte. Nic se vám nestane.“ Skeptickým pohledem přehlédli mlčící

ženské, jestli některá aspoň hne brvou, ale věděl, že žádná brvou nehne, že všechno zůstane na něm a on není schopen to sám vyšetřit. Nechal ženské stát nastoupené na chodbě a s oběma bachaři odešel do kanceláře se poradit co dál.

„Musíme to okamžitě nahlásit nahoru. Aby neutekly moc daleko!“

„Neměli bychom napřed odvázat to lano?“ prohlásil nesměle druhý bachař, který lano na dvoře objevil.

„Hovno,“ řekl velitel. „Lano, lano! Ale jak se dostaly ze dvora, he? Musíme si dobře rozmyslet, co řekneme. Plechová brána byla zamčená. Ostatný drát je na ní neporušen.“

„Vchodovými dveřmi z budovy utéct nemohly. Tam jsem seděl. Měl jsem u nich službu,“ řekl první bachař.

„Chcete mi říct, že pro ně přiletěla helikoptéra? Nebo že odletěly luftbalonem?“ řval zoufalý velitel věznice na své podřízené.

„To je na pytel. Já byl mimo službu, veliteli, já bohužel spal,“ pokrčil rameny druhý bachař, kterému odsouzené říkaly Napytel.

„Tak to pozor! Vezeme se v tom všichni! Jestli někdo z vás cekne, že jsem byl v noci pryč, tak... tak... Jasný?“ podíval se na své podřízené bezmocným pohledem zbitého psa a sáhl po telefonu. Ještě ho něco napadlo. „Neměly včera nějaký večírek? Některé se mi zdály ještě přiopilé.“

„Kdepak, veliteli. To byly rozespalé. Tady byl klid jako v kostele. Něco bych slyšel.“

Velitel zamyšleně pokýval hlavou a vytočil číslo.

Nad ránem rádio na všech vlnách přerušilo celorepublikové vysílání a ohlásilo zvláštní zprávu, kterou po celý den opakovalo:

Dnes brzy ráno utekly z ženské věznice v severních Čechách dvě nebezpečné trestankyně. Jedná se o Doroteu Musilovou a Milenu Ticháčkovou. Jsou oděny pouze v lehkém vězeňském úboru a dá se předpokládat, že jsou na útěku ke státní hranici. Upozorňujeme, že občanskou povinností každého občana, který je uvidí, je neprodleně to oznámit na nejbližší policejní stanici. Kdo tak neučiní, bude obviněn ze spoluúčasti na útěku a podle toho s ním, jako se zrádцем republiky, bude i naloženo.

Najednou seděli ve stodole ve stohu slámy a nebylo co dělat. Jen čekat, jak to bude dál. Celou noc nespali, mohli se trochu prospat, ale nervy byly pořád napnuté a napnutí ještě nepovolilo, žádnému z nich se nedařilo zavřít oko. Jen se pohodlně natáhli, místa měli dost, dali si balík slámy pod hlavu a s rukama za hlavou hleděli do střešních trámů stodoly, ale neviděli ty staré krovy ani letité tašky, každý si v klidu pouštěl svůj vlastní film.

„Vidím je, jak v rojnici pročešávají lesy kolem města v domnění, že nemůžeme být daleko. Zastavují auta na silnici a netuší, že jsme si k útěku objednali taxi,“ promluvila doktorka.

„Douda říkal, že ta jeho tatrovka udělá sto padesát za hodinu. A nekecal. Prý dva inženýři stejnou tatrovkou vyrazili až do Afriky.“

„Škoda, že na nás nepočkali. Mohli nás vzít aspoň do Vídně.“

„To by nebylo žádné dobrodružství,“ ozvala se matka. „Odpočíte si. V noci se budeme stěhovat.“

„Jak je to daleko?“

„Jen pár kilometrů. Do sousední vesnice.“

„Čím jim zaplatíme? Mně zůstalo akorát na pár lahví rakouského vína.“

„Tak je, Evžo, hezky opatruj. Budou se hodit. Tahle leg-race už je na mně,“ řekla matka a zívla. „Myslím, že si přece jen chvilku zdřímnu. Kdyby něco, tak mě vzbudte. Budeme se střídat.“

Matka dobře věděla, že v takové situaci se za úsluhy musí platit. I když u Franty měla celá léta všechno zadarmo a byli dobrými přáteli, ani pro ni, pro *Věvodkyni*, nemohli zbůhdarma riskovat vězení se všemi dalekosáhlými následky včetně zabavení veškerého rodinného majetku. Časy byly opět zlé. Tomu předcházela matčina nikdy nerozřešená záhada. Brzy po válce za pracně vyšité peníze se konečně zase mohla oblékat. Na oslavu míru si koupila velkou stříbrnou lišku s huňatým černým ocasem, tu si elegantně přehodila přes jedno rameno jako doplněk svého vlastního modelu a cítila se zase jako žena. Protože byla menší postavy, vždy chodila na nápadně vysokých podpatcích a černý ohon lišky s bílými chloupky na jeho špičce se jí houpal na pozadí a byl zdrojem častých poznámek mužů, kteří na ní mohli oči nechat. Přitom bydlela ve sklepním bytě, a aby z něho vyhnala chlad, nechávala v létě plechová dvířka od bytu do ulice dokořán otevřená. Chlapec se tenkrát někde toulal, dcera také nebyla doma a matka seděla u šicího stroje. Na dveřích skříně v předsíni visela její stříbrná liška. Když vstala od šicího stroje, liška byla pryč. Někdo ji prostě z předsíně ukradl. Nikdy se nevyšetřilo, kdo to udělal. Nebyl to nikdo ze sousedství. Byl to někdo, koho výstřední vdova dráždila. Nejspíš dělník či rolník v koženém kabátě s plackou na klopě. Ale matka se nedala, a sotva si našetřila, pořídila si stříbrné lišky dvě, přes každé rameno jednu! Ale zároveň pochopila, že v bytě není bezpečno, a tak všechny šperky a všechno zlato (ze dvou svatebních věn) odvezla

k Frantovi Michalicovi na vesnici. Jako by už tenkrát věděla, že na tak riskantní přechod hranice je bude potřebovat. Sama si z toho rodinného pokladu nevzala nic, ač ráda nosila nápadné šperky (dva prsteny a náušnice má uschované ve věžeňském sejfu, prý až bude odcházet!). Nyní ve stodole na slámě, s deponovaným rodinným zlatem, mohla klidně spát.

„Kurva, Dorko, ty sas mosela zbláznit!“ začal Hřebačka po jejich. „Sotva vás pozavírali, už si zase tady. Jak si to představuješ? Lidi sa bójá. Jedině že vám sem do sklepa přinesu postele a počkáte, až stát dělníků a rolníků zatřepe papučama. Prý to bude do Vánoc.“

„Kušuj, Hřebačko. Chceme vypadnout co nejdřív. Když to zařídiš na zítra, jdeme hned zítra. Nepřijeli jsme sem na letní byt.“

„Budu rád, jestli ještě vůbec někoho na to seženu. Už o nikom nevím.“